

Jyväskylän kaupungin perusopetuksen KIUSAAMISEN VASTAINEN TOIMINTAMALLI

Hyväksyntä ja kunnioitus

Yhteisöllisyys, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Myönteinen vuorovaikutus

Turvallinen ja kannustava ilmapiiri

SUUNNITELMALLINEN ENNALTAEHKÄISY

1. Suunnitelmat

- Jokaiseen kouluun perustetaan tiimi tai nimetään vastuhenkilö, joka koordinoi ja ylläpitää kiusaamisen vastaista työtä omassa yksikössä. Vastuhenkilö on jäsen yhteisöllisessä opiskeluhooltoryhmässä.
- Koulun lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan häirinnän, syrjinnän ja kiusaamisen vastaisen toiminnan vastuhenkilöt, toimintatavat, tavoitteet ja arviointi toimintakauden päättyessä.
- Kaikkien tiedossa olevat järjestysäännöt sekä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma käydään läpi vuosittain oppilaiden, huoltajien ja koko henkilökunnan kanssa.
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa tulee olla selkeät toimintaperiaatteet, miten hyväksyvää ja kunnioittavaa ilmapiiriä luodaan ja ylläpidetään.

2. Yhteisöllisyyden vahvistaminen

- Tutustuminen, ryhmäyttäminen sekä yksinäisyyden ehkäiseminen jatkuvat läpi lukuvuoden.
- Edistetään hyvän huomaamista ja positiivisen palautteen antamista kouluarjessa.
- Tunne-, turva- ja vuorovaikutustaitojen opettaminen sisältyy hyvinvoinnin vuosikelloon.
- Hyödynnetään sekä koulutason kyselyjä, kuten oppilaskysely, koulutytytyväisyyskysely, Kouluterveyskysely, TEAviisari, MLL:n Hyvinvointikysely että luokan sisäisiä kyselyjä, kuten sosiogrammi.

3. Kiusaamiselle 0-toleranssi

- Kiusaamisen vastaista toimintaa johdetaan selkeästi koululla.
- Kiusaamista ei hyväksytä missään muodossa. Koko kouluyhteisö puuttuu kiusaamiseen matalalla kynnyksellä ja systemaattisesti.
- Henkilöstö saa riittävän perehdytyksen ja koulutusta yhteisestä toimintamallista.
- Henkilökunta, oppilaat sekä huoltajat tiedostavat ja oppivat tunnistamaan kiusaamisen riskitekijöitä ja kiusatuksi joutumisen tunnusmerkkejä.
- Henkilöstö sitouttaa oppilaat kiusaamisen vastaiseen työhön ja turvallisen kouluympäristön luomiseen, esim. Verso-toiminta eli vertaissovittelu.

4. Toimintakulttuuri

- Oppilaat ymmärtävät, mitä kiusaaminen on, oppivat tunnistamaan sitä ja tietävät, miten toimia kiusaamista kohdatessaan.
- Oppilaita rohkaistaan kertomaan kiusaamisesta aikuiselle esim. suullisesti, nimettömällä lapulla tai sähköisesti.
- Oppilaat ja huoltajat ovat aktiivisesti mukana luomassa kiusaamisen vastaista toimintakulttuuria ja suunnittelemassa yhteisöllisyyttä lisäävää toimintaa.
- Huoltajat saavat tietoa ja mahdollisuuden keskustella kiusaamisesta, sen tunnistamisesta ja koulun kiusaamisen vastaisesta toiminnasta.

KIUSAAMISEEN PUUTTUMINEN

- Henkilökunta, oppilaat sekä huoltajat osaavat reagoida kiusaamiseen liittyvien tunnusmerkkien ilmetessä (esim. poissaolot, kouluhaluttomuus, vetäytyminen, aggressiivinen käytös, "löpän heitto").
- Kaksi aikuista keskustelee ensin kiusatuksi joutuneen kanssa ja tämän jälkeen kiusanneiden oppilaiden kanssa, jotta kukin oppilas tulee kuulluksi.
- Huoltajia tiedotetaan tapahtuneesta ja keskusteluista saman päivän aikana.
- Kaikki kiusaamistapaukset kirjataan Wilman muistioon kiusaamistilanteista.
- Kiusaamisselvittelyn lopuksi sovitaan ja kirjataan, kuinka jatkossa toimitaan (ks. seurantavaihe).
- Jos kiusaamistilanteen epäillään täyttävän rikoksen tunnusmerkit, ilmoitetaan huoltajille ja ollaan matalalla kynnyksellä yhteydessä poliisiin (Ankkuri-poliisin ja -sosiaalityöntekijän konsultointi, sovittelu).
- Tarvittaessa tehdään lastensuojeluilmoitus tai lastensuojeluilmoitus ja rikosilmoitus (konsultointi).
- Koulumatkan aikana tapahtuneesta kiusaamisesta ilmoitetaan huoltajille ja tarvittaessa tarjotaan tukea tilanteen selvittämiseksi, esim. sovitteluun ohjaaminen.

SEURANTAVAIHE JA JÄLKITUKI

- Tilannetta seurataan säännöllisesti ja varmistetaan oppilaan kokemus turvallisuudesta koulussa ja koulumatkoilla: Ensimmäisen kuukauden ajan viikoittain, seuraavan kuukauden ajan joka toinen viikko ja sen jälkeen tarpeen mukaan.
- Seurannasta vastaa luokanopettaja, -ohjaaja tai vastuhenkilö, ellei erikseen toisin sovita.
- Järjestetään vahvempi ennaltaehkäisevä tuki ja seuranta luokkaan, esim. tunne- ja vuorovaikutustaidot, turvataidot, kaveritaidot.
- Arvioidaan sekä kiusatuksi joutuneen että kiusanneen oppilaan ja ryhmän tuen tarve ja sovitaan tarvittaessa tukitoimet opiskeluhoitopalveluiden kanssa (sosiaalisten taitojen, itsetunnon ja minäkäsityksen vahvistaminen, ryhmätoiminta).
- Kiusaamisen vastainen suunnitelma arvioidaan vuosittain tiedonkeruun ja pyydetyn palautteen perusteella.